

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх. № 134

Дата 24.02.2023 г.

ДО
Г-Н КРУМ ЗАРКОВ –
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,
представяван от председателя –
адв. д-р Ивайло Дерменджиев

За извършване на промени в НАРЕДБА № 1
от 14.02.2007 г. за водене, съхраняване и
достъп до търговския регистър и до
регистъра на юридическите лица с
нестопанска цел (наричана по-долу за
краткост „Наредбата”)

Правно основание:

чл. 122, ал. 1, т. 11 от Закона за адвокатурата

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Българската адвокатура е призована от Конституцията на Република България да подпомага гражданите и юридическите лица при защитата на

техните права и законни интереси. Съгласно **чл. 122, ал. 1, т. 11** от **Закона за адвокатурата**, от компетентността на **Висшия адвокатски съвет** е да прави предложения за усъвършенстване на законодателството, което считаме и за наше задължение.

Предмет на настоящото предложение са **чл. 20, т. 2 и чл. 21, ал. 4 т. 5** от *Наредба № 1 от 14 февруари 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел*, които посочват набора от документи, необходими за вписване и промяна на обстоятелства, относно дружество с ограничена отговорност (ООД) в Търговския регистър. Разпоредбите предвиждат установяването на факта, че дружественият капитал е внесен, да става задължително с представяне на „**документ за внесен в банка капитал**”. Тази формулировка налага извода, че съгласно цитираната Наредба капиталът на ООД може да бъде внесен само в банка. Самият Търговски закон не поставя такова изискване. Следователно, разпоредбите на горния подзаконов нормативен акт въвеждат първична регулация на начина на внасяне на дружествения капитал. Понастоящем тази регулация се явява противоконституционна.

Това е така, защото:

Изискването за представяне на документ за внесен в банка капитал, предполага наличие на банкова сметка или откриване на специален тип набирателна сметка на името на дружеството в процес на регистрация. Последното налага търговските дружества или физическите лица – техни учредители, да влязат в клиентски отношения с банка.

Върху този процес съществено влияние оказват два фактора:

1. От една страна, това е действащото законодателство, което вече поставя редица изисквания към банките и съществено увеличава обема документи, които банката следва да подготви и действията, които следва да извърши. Това са регулациите, свързани със защитата на личните данни, автоматичния обмен на данни и мерките срещу изпирането на пари, които взети заедно изискват по-голям човешки и времеви ресурс;

2. Сериозният спад на цената на финансовия ресурс, търгуван на междубанковите пазари, намиращ отражение в продължителния период на отрицателни лихви, който направи привличането на средства финансово неизгодно за банките.

Съчетаното действие на горните два фактора доведе до това, че за банките стана икономически неизгодно приемането на нови клиенти, като в най-голяма степен това наблюдение важи за клиентите европейски граждани и чуждестранни лица, които не владеят български език. Всичко това доведе през последните години до множество откази на банките да откриват банкови сметки на юридически лица. Тарифите им предвиждат такси за проучване на документите на клиента между **50** и **550** лв. и независимо от заплащането им, често процедурата приключва с отказ за влизане в делови взаимоотношения (отказ за откриване на набирателна или разплащателна сметка на лицето). Този отказ често не се мотивира или не се съобщава на молителя (*мълчалив отказ*). Голяма част от банките поставят пред лицата допълнителни и непредвидени нормативно изисквания, като наличие на статут на пребиваващ в Република България чужденец или задължение за извършване на търговската дейност основно в България. Тези условия са не винаги изпълними, още повече, че в модерния дигитален свят, търговците имат за цел да оперират не конкретно в България, а **на единния европейски пазар**, като физически могат да се намират във всяка една точка на света.

Наред с описания по-горе проблем с получаването на съгласие от страна на банките да откриват банкови сметки на нови клиенти, при отчитане развитието в обществените отношения, касаещо коментираният тук разпоредби на Наредба № 1, следва да се има предвид и факта, че с напредващата дигитализация, създаването и въвеждането на нови онлайн базирани методи за разплащане, вкл. и за бюджетни плащания, много търговци и не желаят да ползват банкови услуги или предпочитат да ползват познати на тях банки (вкл. чуждестранни).

Независимо от това, поради гореизложените причини, изискванията на Наредбата препятстват възможността най-вече за гражданите на Европейския съюз и чужденците, да учредяват търговски дружества в Република България, поради невъзможност да представят при регистрацията документ за внесен в банка капитал. Същевременно **чл. 19** от Конституцията гласи:

(1) Икономиката на Република България се основава на свободната стопанска инициатива.

(2) Законът създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява

злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя.

(3) Инвестициите и стопанската дейност на български и чуждестранни граждани и юридически лица се закрилят от закона.

(4) Законът създава условия за коопериране и други форми на сдружаване на гражданите и юридическите лица за постигане на стопански и социален напредък.

Правото на свободна стопанска инициатива има абсолютен характер. Не е допустимо учредяването и регистрацията на най-предпочитаната форма на търговско дружество да зависи от положителната оценка на трети лица (*в случая, банките*). Законът следва да гарантира еднакви условия за стопанска дейност на всички лица, а също и да закриля стопанската дейност и инвестициите. В условията на описаните по-горе обществени отношения и приложимо законодателство, действието на разпоредбите на чл. 20, т. 2 и чл. 21, ал. 4, т. 5 от Наредбата създава надхвърлящи нормалното обструкции за упражняване правото на свободна стопанска инициатива, което налага извод за противоконституционност на сочените разпоредби. Поради това, считаме, че те трябва да бъдат променени, като предлагаме следната редакция:

Чл. 20, т. 2 - по група "Капитал":

а) при парична вноска - документът за внесен в банка капитал или декларация от управителя, че същият е бил депозиран при него.

Чл. 21, ал. 4, т. 5 - при парична вноска - документът за внесен в банка капитал, съответно част от увеличението на капитала (при увеличаване на капитала) или декларация от управителя, че същият е бил депозиран при него.

Предложената от нас формулировка отчита действието на Закона за ограничаване на плащанията в брой, чиито норми поставят изискване, в случаите в които размерът на капитала е равен или надвишава 10 000 лв., той да бъде внесен в банка. С оглед така указания размер, посоченото изискване не се явява непропорционално, за разлика от създаденото понастоящем от Наредбата изискване за внасяне в банка на капитал и от 2 /два/ лева.

Както вече споменахме, Търговския закон не съдържа изискване за внасяне на капитала на дружествата с ограничена отговорност в банка. Исторически и сравнително-правно изискването за внасяне на дружествения капитал в банка се свързва с гаранционно-обезпечителната функция на капитала и произтичащата от нея необходимост той да е във всеки момент на разположение на дружеството / неговите кредитори. Този критерий се е считал за изпълнен, когато капиталът е внесен в банка и достъпът до него е обезпечен посредством нормативните изисквания и регулации, касаещи дейността на банките. В тази връзка, следва да се отбележи първо, че съгласно съвременното българско търговско право същинска гаранционно-обезпечителна функция капиталът никога не е имал, доколкото след учредяването му, той винаги се е разходвал за оперативната дейност на предприятието. На следващо място, с изменението на чл.117, ал.1 на Търговския закон с ДВ, бр. 82 от 2009 г., намаляващо размера на установения в закона минимум на капитала на дружество с ограничена отговорност от 5000 лв. на 2 лв., е заличена обезпечителната функция на капитала и внасянето му е превърнато във формалност.

По горните съображения, към днешна дата, при действието на Закона за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ), изричното изискване за откриване на набирателна сметка с единствена цел - внасяне на дружествения капитал в размер под предвидения в посочения закон, е лишено от смисъл. Когато стойността на капитала е символична и определена единствено с цел пропорционално разпределение на дяловете, това изискване представлява излишно затруднение за бъдещите търговци – често разходите за откриване на набирателна сметка превишават в пъти стойността на депозирания в нея капитал, действията по откриването ѝ отнемат значително време (*около 45 минути*), а обемът на подписваните за целта документи е между 30 и 40 страници.

Проблемът има и друг аспект, който се изразява в крайно негативната обратна връзка, която България получава от чуждестранните инвеститори, изразяваща лошите им впечатления от банковия сектор в България, които се прехвърлят и върху държавата. Те намират инвестиционната среда за неблагоприятна и тромава. Гражданите на ЕС приемат, че след като са нежелан клиент за българските банки, то те не са желани и от българската държава. Чуждестранните инвестиции представляват приоритет за България, а в същото време, чуждестранните инвеститори биват обезверени още в момента на пристигането си у нас. Много от тези клиенти, смятат себе си за коректни

данъкоплатци и търсени търговски партньори. Адвокатската общност има възможността да наблюдава тези процеси пряко, тъй като именно адвокатите и адвокатските дружества осъществяват комуникацията с чуждестранните инвеститори по тези въпроси.

Доколкото промяната на **чл. 20, т. 2 и чл. 21, ал. 4 т. 5** от Наредбата е изцяло във Вашата компетентност, въз основа на всичко гореизложено, моля да обсъдите и внесете предложените промени.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

АДВ. Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ

